

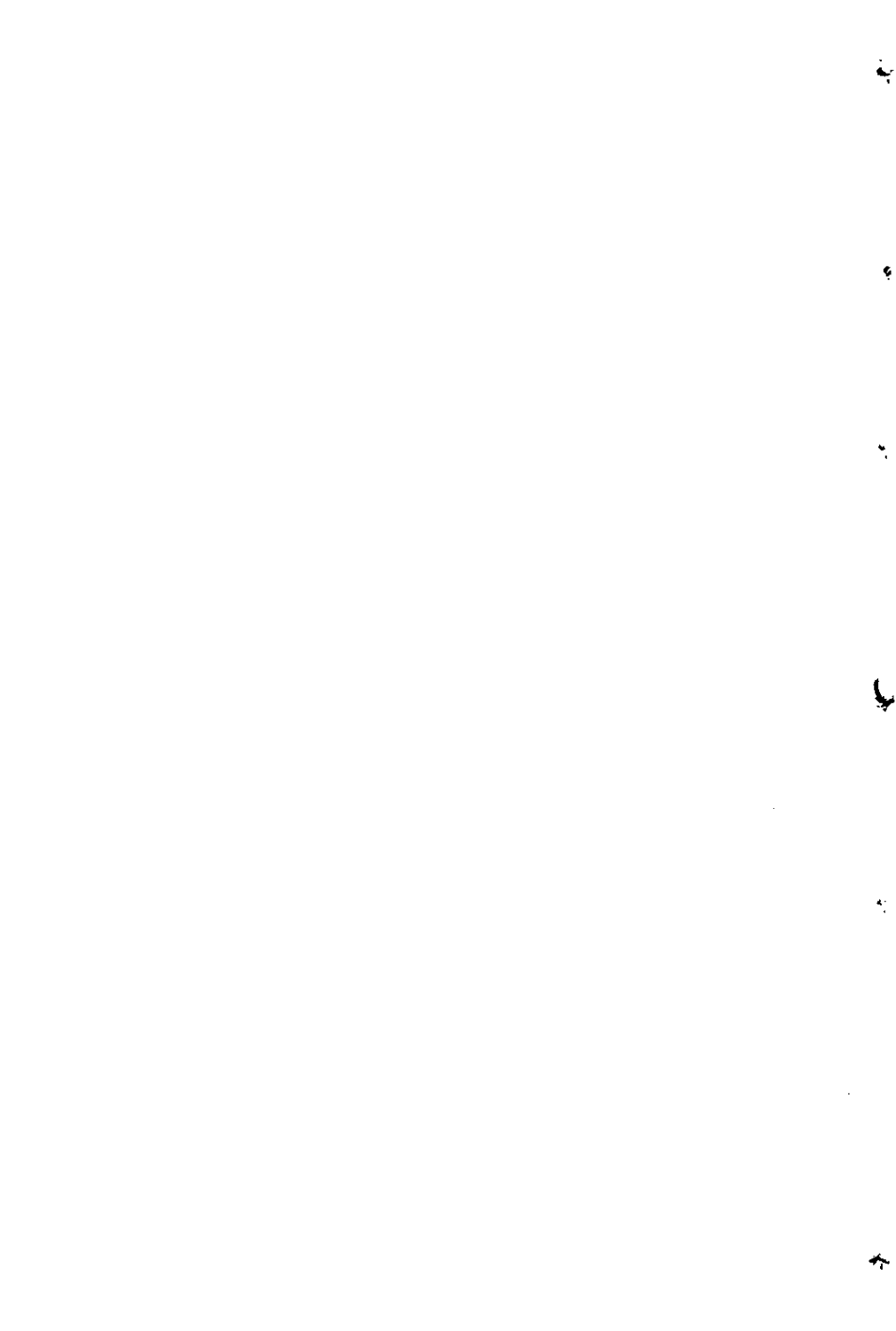
1996

4

**POMAGAMY
SOBIE
W PRACY**

**OPOLSKI KWARTALNIK
INFORMACYJNO-METODYCZNY**

Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. Emanuela Smółki
w Opolu

POMAGAMY SOBIE W PRACY

Opolski kwartalnik informacyjno-metodyczny

Rocznik XLI

Nr 4

Opole 1996

Zespół redakcyjny:

Małgorzata Bartoszevska

Alicja Bujak

Joanna Czarkowska - Pasierbińska

Hanna Jamry

Violetta Łabędzka

Piotr Polus

Anna Śliwińska

Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. Emanuela Smołki

45-081 Opole, ul. Piastowska 18 - 19

Tel. red. 53-64-74

Pracownia Małej Poligrafii WBP w Opolu

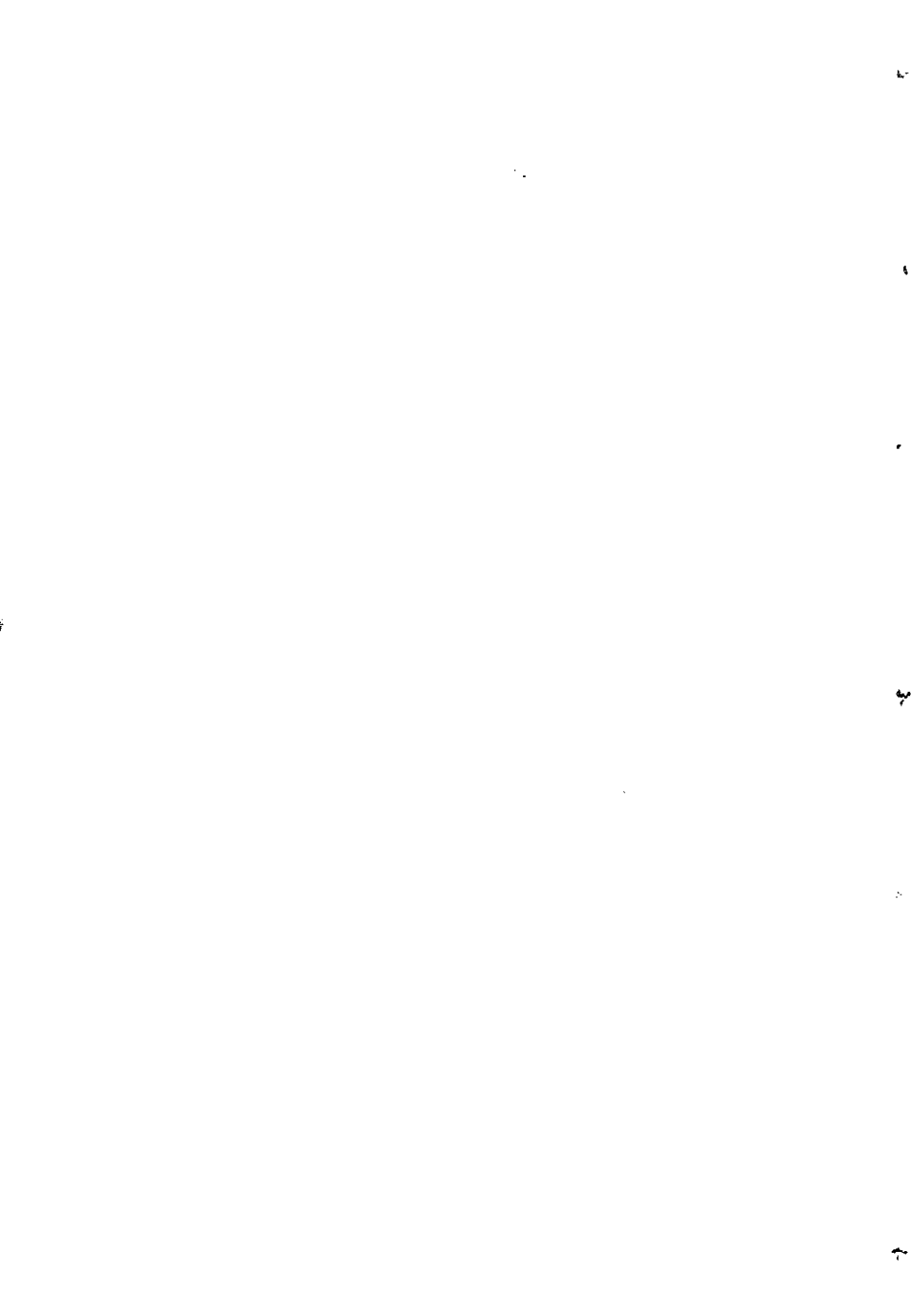
Nakład 210 egz.

Spis treści

Piotr Polus - Kronika działalności bibliotek województwa opolskiego.....	5
Wanda Matwiejczuk - Zastosowanie skomputeryzowanych systemów informacji w Bibliotece Głównej Uniwersytetu Opolskiego.....	16
Krzysztof Koss - "Klub Miłośników Muzyki" - możliwości wypożyczania płyt kompaktowych w Bibliotece Muzycznej w Opolu.....	21
Arkadiusz Lelek - Ignacy Mościcki (kalendarium i wybór literatury).....	26
Hanna Jamry - Nowości o Śląsku Opolskim.....	34
Hanna Jamry - Wczoraj i dziś informacji o regionie w Wojewódzkiej Bibliotece Publicznej w Opolu (komunikat).....	36
Anna Śliwińska - Kalendarz rocznic i obchodów na IV kwartał 1996 r.	41
List Janiny Kościów, przewodniczącej Zarządu Okręgu SBP w Opolu.....	44

WKŁADKA

Małgorzata Bartoszewska - Zagadki z mitologii

Piotr Polus

Dział Instrukcyjno-Metodyczny

KRONIKA

działalności bibliotek publicznych województwa opolskiego

(styczeń - czerwiec 1996 r.)

Podstawowe dane liczbowe

W I połowie 1996 r. w bibliotekach publicznych województwa opolskiego zarejestrowano 139 048 czytelników (w 1995 r. - 139 560), którzy wypożyczyli na zewnątrz 1 898 852 książki (w 1995 r. - 1 929 072).

Księgozbiory naszych bibliotek publicznych powiększyły się o 31 251 wol. (w 1995 r. o 44 653), w tym z zakupu pochodziło 24 722 wol. (w 1995 r. - 31 553 wol.).

W wyniku wypowiedzeń zajmowanych lokali oraz oszczędności wynikających z przejęcia finansowania oświaty przez gminy zlikwidowano 13 filii bibliotecznych. Były to placówki:

Filia w Podlesiu (gmina Cisek), z powodu złych warunków lokalowych; Filia szpitalna w Grodkowie, z powodu wypowiedzenia lokalu; Filia nr 7 (szpitalna) w Kędzierzynie-Koźlu, z powodu wypowiedzenia lokalu; Filia 13 (szpitalna) w Opolu, z powodu likwidacji szpitala; Filie w Kotorzu i Bierdzanach (gm. Turawa) z powodu przekazania budynków Caritasowi.

Ponadto, od stycznia 1996 r. siedem filii wiejskich gminy Głubczyce zostało włączonych do bibliotek szkolnych.

Jubileusze pracowników bibliotek

MiGBP w Głubczycach

Zuzanna Hawryłko - 20 lat, Wypożyczalnia dla Dorosłych

GBP w Jemielnicy

Lidia Radecka - 20 lat, kierownik GBP

MiGBP w Nysie

Danuta Ludwikowska - 35 lat, Dział Gromadzenia i Opracowania Zbiorów

MBP w Opolu

Romana Mokrzycka - 40 lat, Filia nr 11

WBP w Opolu

Alicja Bujak - 30 lat, Dział Instrukcyjno-Methodyczny

Elżbieta Speda - 20 lat, Dział Administracyjny

Helmut Kluge - 40 lat, Dział Administracyjny

Bolesław Pocentek - 25 lat, Dział Administracyjny

MiGBP w Paczkowie

Teresa Łuczak - 20 lat

MiGBP w Wołczynie

Janina Tyszecka - 25 lat, Filia w Gierałcicach

Irena Żurkiewicz - 35 lat, Filia w Wierzbicy

MiGBP w Zawadzkiem

Hanna Matusek - 20 lat, Wypożyczalnia dla Dorosłych

Emeryci i renciści

MBP w Brzegu

Kazimiera Kaczmarek, Filia nr 4, od 1.05.1996 r.

Emilia Wronkiewicz, Filia nr 5, od 1.06.1996 r.

MiGBP w Głubczycach

Czesława Bykowa, dział Gromadzenia i Opracowania Zbiorów, od 1.04.1996r.

MiGBP w Gogolinie

Adela Kurczok, Wypożyczalnia dla Dorosłych, od 30.04.1996 r.

MiGBP w Grodkowie

Daniela Koenigsberg, Oddział dla dzieci, od 1.03.1996 r.

MiGBP w Niemodlinie

Antonina Misztal, Oddział dla Dzieci, od 1.05.1996 r.

MiGBP w Zawadzkiem

Jadwiga Kuczera, Oddział dla Dzieci, od 16.04.1996 r.

Jubilatka w Żędowicach

11 czerwca jubileusz 40-lecia działalności obchodziła filia w Żędowicach (gm. Zawadzkie), którą od 20 lat kieruje Urszula Piekacz. W trakcie uroczystości odbyło się spotkanie z władzami miasta i gminy, przedstawicieli instytucji współpracujących z biblioteką oraz czytelnikami. Uroczystością towarzyszyła okolicznościowa wystawa i występy zespołów artystycznych. W jubileuszowych obchodach uczestniczył Tadeusz Chrobak, dyrektor WBP w Opolu.

W nowym lokalu

24.05.1996 r. przy udziale władz gminnych oraz w obecności dyrektora WBP w Opolu, odbyło się uroczyste przekazanie nowego lokalu GBP w Murowie.

Po remoncie

W lutym, z powodu remontu nieczynna była Czytelnia MiGBP w Namysłowie. W czytelnii zmieniano oświetlenie, przeprowadzono malowanie oraz wymieniono podłogę. Cała inwestycja przeprowadzona została za 20 000 zł.

Po zalaniu

27.02.1996 r. pomieszczenia piwniczne MiGBP w Nysie zostały całkowicie zalane, z powodu awarii kolektora wodociągowego. Z piwnic wypompowano 20 m³ wody. Na szczęście nie doszło do zalania zbiorów i eksplozji pieca centralnego ogrzewania.

Lokalni twórcy dochodzą do głosu

8 marca w Kędzierzynie-Koźlu podsumowano drugą edycję konkursu literackiego dla twórców nieprofesjonalnych "Krajobrazy słowa". W konkursie udział wzięły 24 osoby, które nadesłały 173 utwory. Podsumowanie konkursu połączono z wieczorem literackim nagrodzonych twórców oraz promocją książki "Krajobrazy słowa".

11.04.1996 r. w Kędzierzynie-Koźlu odbyła się promocja książki "Kleopatra" autorstwa Danuty Staškowiak-Woźniak.

11.04.1996 r. w MiGBP w Ozimku odbył się wieczór poetycki miejscowej poetki Agaty Matrackiej, połączony ze spotkaniem młodych recytatorów.

W kwietniu MiGBP w Namysłowie wydała almanach poetycki twórców Klubu Młodych Poetów działającego przy bibliotece. Książka nosi tytuł "Maski i twarze".

9.05.1996 r. w MiGBP w Nysie odbył się wieczór poetycki poświęcony twórczości Izabeli Skalki-Langier, w trakcie którego odbyła się promocja jej tomiku poezji "Próba ognia".

29.05.1996 r. w MiGBP w Nysie trwała promocja albumu Kazimierza Staszki pt. "Nysa i jej skarby".

3.06.1996 r. w MiGBP w Głucholazach odbył się wieczór autorski Anny Koziej-Żurawskiej połączony z promocją tomiku poetyckiego wydanego przez Bibliotekę.

Urbanowe spotkania

Od kwietnia do czerwca w bibliotekach publicznych naszego województwa trwały "Urbanowe spotkania", którym patronował znany, nieżyjący pisarz, barwna postać z Wróblina. Miały one na celu promocję opolskiego środowiska literackiego.

Organizatorem "Urbanowych spotkań" była Wojewódzka Biblioteka Publiczna oraz opolski Oddział Związku Literatów Polskich.

25.04. w Głogówku z czytelnikami spotkali się Harry Duda, Jan Goczoł, Zbyszko Bednorz, Zygmunt Dmochowski i Wiesław Malicki.

27.05., 3.06. i 4.06. w bibliotece sanatoryjnej w Mosznej spotkania przeprowadzili Karolina Turkiewicz-Suchanowska, Walter Pyka i Maciej Siembieda.

Ukoronowaniem "Urbanowych spotkań" była biesiada literacka zorganizowana 29.05. przez MBP w Kędzierzynie-Koźlu. Wzięli w niej udział: Zygmunt Dmochowski, Ryszard Kincel, Kazimierz Kowalski, Andrzej Pałosz i Tadeusz Soroczyński. W trakcie biesiady postać Rafała Urbana przedstawiły w montażu słowno-muzycznym Anna Lustig (recytacja) i Magdalena Figura (flet).

Poeta z Zaolzia

Wilhelm Przeczek, poeta i publicysta z Zaolzia gościł na Opolszczyźnie, gdzie przeprowadził trzy spotkania autorskie w bibliotekach publicznych: 22 maja w MiGBP w Gogolinie, 24 maja w Filii nr 4 "Na Cyplu" w Opolu oraz w MiGBP w Krapkowicach.

Pisarz przebywał w naszym województwie na zaproszenie Opolskiego Towarzystwa Kulturalno-Oświatowego.

"Spotkania z ciekawymi ludźmi" w Gogolinie

W ramach tego stałego cyklu MiGBP przeprowadziła spotkania: 20 marca z Hanną Nabrdalik, 24 kwietnia z Konradem Rudnickim, prof. astronomii, 19 czerwca z Kazimierzem Kaszperem, pisarzem z Zaolzia.

W bibliotece "Na Cyplu"

W pierwszym półroczu Filia nr 4 "Na Cyplu" MBP w Opolu przeprowadziła spotkania: 23 kwietnia z prof. dr hab. Dorotą Simonides, 27 kwietnia z prof. dr Piotrem Kowalskim.

Znani, lubiani i czytani

W I półroczu 1996 r. na zaproszenie WBP na Opolszczyźnie gościli znani pisarze i publicyści:

15-17 kwietnia - Ewa Nowacka, pisarka dla dzieci i młodzieży,

22 kwietnia - Tadeusz Chudy, do 1995 r. redaktor naczelny "Płomyczka",

13-14 maja - Joanna Papuzińska, pisarka dla dzieci, prof. Uniwersytetu Warszawskiego, red. naczelny "Guliwera"

20-21 maja - Leszek Mazan, dziennikarz "Przekroju", pisarz, przewodniczący Partii Łysych

30-31 maja - Wanda Chotomska, popularna pisarka dla dzieci.

Ci znani ludzie pióra przeprowadzili w naszych bibliotekach samorządowych 31 spotkań autorskich, odwiedzając 19 gmin.

Wystawy

Do 31 stycznia trwała zorganizowana przez MBP w Kędzierzynie-Koźlu wystawa "Święte obrazki" ze zbiorów obrazków i modlitewników Romana Sękowskiego.

16 marca w MBP w Kędzierzynie-Koźlu odbył się wernisaż wystawy fotograficzno-plastycznej "Kresy 1994-1995". Otwarcie wystawy ubarwił humorem, śpiewem i tańcem kabaret "Pacały" z Bytomia.

13 maja w Filii nr 4 "Na Cyplu" w Opolu odbył się wernisaż wystawy "Z historii książki dziecięcej w Polsce", na którym bogate dzieje książki dziecięcej zaprezentowała prof. dr hab. Joanna Papuzińska.

22 maja w MBP w Kędzierzynie-Koźlu otwarto wystawę "Obrazki do pokoju dzieciennego" prezentującą ilustracje książkowe polskich artystów plastyków.

3 czerwca otwarto kolejną wystawę w MBP w Kędzierzynie-Koźlu. Nosiła ona tytuł "Henryk Sienkiewicz w ilustracji". Wernisaż wystawy połączono z montażem poetyckim "Henryk Sienkiewicz w listach do przyjaciół".

18 czerwca w Bibliotece Austriackiej w Opolu otwarto wystawę austriackiej literatury dla dzieci i młodzieży, która nosiła tytuł "Skrzydła ma mój koń bujany". Wystawę pozyskano od Międzynarodowego Instytutu Literatury Młodzieżowej w Wiedniu. W trakcie wernisażu odbyło się spotkanie z austriackim pisarzem dla dzieci Georgem Bydlińskim.

21 czerwca z okazji "Dni Baborowa" w MiGBP odbył się wernisaż wystawy fotograficznej "Baborów dawniej i dziś".

Przez cały czerwiec w MiGBP w Prudniku eksponowana była wystawa "Ważniejsze Wydawnictwa Polskie".

Z okazji 75. rocznicy wybuchu III Powstania Śląskiego w kilkunastu bibliotekach samorządowych zorganizowano okolicznościowe wystawy ze zbiorów WBP w Opolu.

W I półroczu 1996 r. objazdowa wystawa R. Hładki "Publicystyka kamienia nie łupanego", pozyskana do ekspozycji przez WBP w Opolu, pokazana została w GBP w Popielowie, GBP w Kamienniku, MiGBP w Otmuchowie i MiGBP w Paczkowie.

Konkursy i turnieje

20.02. - 20.04. - w MBP w Kędzierzynie-Koźlu trwał konkurs dla młodzieży "Na szlakach przygody. Przewodnik po okolicy". Podsumowanie konkursu połączono ze spotkaniem autorskim z Joanną Papuzińską.

1.03.-21.03. - MiGBP w Krapkowicach przeprowadziła konkurs dla dzieci pn. "Pokaż co potrafisz, a trafisz na afisz".

5.03. - w GBP w Zębowicach odbył się trzeci etap kwizu dla młodzieży dotyczący okresu plebiscytu na Śląsku.

1.04.-10.05. - w Kędzierzynie-Koźlu trwał konkurs dla dzieci w wieku przedszkolnym "Kolorowe książeczki z bibliotecznej półeczki", który polegał na wykonaniu ilustracji do ulubionej książki. W konkursie wzięło udział 215 dzieci.

22.04. - w MiGBP w Grodkowie odbył się turniej czytelniczy "Wiedza o książce i bibliotece". Turniejowi towarzyszyła wystawa "Historia książki i biblioteki".

24.05. - podsumowano "Turniej wiedzy o Paczkowie", w którym udział wzięli uczniowie szkół podstawowych i średnich. Była to już XV edycja tego konkursu.

25.05. - MiGBP w Wołczynie, wspólnie z Ośrodkiem Kultury i Kołem Polonistów zorganizowały konkurs recytatorski, w którym udział wzięli uczniowie szkół podstawowych z całej gminy.

W maju i czerwcu MiGBP w Głuchołazach przeprowadziła konkurs literacki dla dzieci i młodzieży "Jaki powinien być przyjaciel".

Maturzyści w bibliotece

Od stycznia do kwietnia w MBP w Kędzierzynie-Koźlu odbywały się tradycyjne "Popołudnia dla maturzystów". W pięciu spotkaniach z maturzystami spotkali się psycholog, poloniści i historycy. Ideą tych spotkań jest pomoc w pomyślnym zdaniu egzaminu dojrzałości. "Popołudnia dla maturzystów" cieszą się niezmiennie od kilku lat wielkim powodzeniem wśród młodzieży.

Klub dyskusyjny

Od marca do maja w czytelni MiGBP w Głuchołazach raz w tygodniu odbywały się spotkania w ramach Angielskiego Klubu Dyskusyjnego dla Polaków.

Dla Sybiraków

22 kwietnia w MiGBP w Głuchołazach przedstawiono montaż słowno-muzyczny "Na nieludzkiej ziemi", który zaprezentowano członkom miejscowego Związku Sybiraków.

Dni Literatury w Kędzierzynie-Koźlu

Od 20.05.-24.05. MBP w Kędzierzynie-Koźlu była organizatorem IV Dni Literatury dla Dzieci i Młodzieży, które przebiegały pod hasłem "Książka - Dzieci - Biblioteka". W czasie Dni zorganizowano spotkania autorskie z D.Wawilow, K.Kusek i M.Fox. Dużym powodzeniem cieszyła się konferencja prasowa, którą z pisarzami przeprowadziły dzieci. Największą frajdę najmłodszym uczestnikom sprawił happening plastyczny na kozielskim rynku "To jest ekologii sedno, Ziemię mamy tylko jedną", w trakcie którego dzieci pod kierunkiem plastyków tworzyły różne formy plastyczne obrazujące stan naszego środowiska.

Dzień Bibliotekarza w Opolu

Kilka tysięcy ludzi bawiło się 18 maja w samym centrum Opolą świętując Dzień Bibliotekarza zorganizowany przez MBP w Opolu. Impreza odbywała się na Placu Wolności i trwała od godz. 10.00 - 18.00. W jej trakcie odbywały się konkursy dla dzieci, występy zespołów muzycznych i tanecznych, kiermasze książek, promowano twórczość opolskich pisarzy itp.

700 lat Baborowa

21-23.06. uroczyste obchodzona była rocznica 700-lecia Baborowa. Przy aktywnym udziale MiGBP zorganizowano sesję popularnonaukową, wystawę fotograficzną "Baborów dawniej i dziś" oraz występy zespołów artystycznych, konkursy dla dzieci i kiermasze książek.

Ferie w bibliotece

Coraz więcej bibliotek organizuje czas wolny dzieciom w okresie ferii. W bieżącym roku wypoczynek w bibliotekach miały zapewniony dzieci z Olszanki, Korfantowa, Krapkowic, Lubrzy i Ujazdu.

Wanda Matwiejczuk

Dyrektor Biblioteki Głównej

Uniwersytetu Opolskiego

ZASTOSOWANIE SKOMPUTERYZOWANYCH SYSTEMÓW INFORMACJI W BIBLIOTECE GŁÓWNEJ UNIwersytetu OPOLSKIEGO

Skomputeryzowanie działalności człowieka i wsparcie pamięci ludzkiej pamięcią zautomatyzowanych urządzeń rejestrujących, przetwarzających i przekazujących informacje, przyniosło we wszystkich dziedzinach wiedzy i w zastosowaniach praktycznych szybkie tempo cywilizacyjnego postępu. Nie mogły przed tym wyzwaniem zatrzymać się dyscypliny humanistyczne a wśród nich bibliotekarstwo. Trzeba jednak zauważyć, że jeżeli stosunkowo łatwo jest zastosować nową technikę w systemach zarządzania, w systemach obliczeniowych, ekonomice, edukacji, w finansach czy w wielu innych dziedzinach, to w bibliotekarstwie jest to proces, który można stworzyć dopiero po upływie pewnego okresu czasu. Zgromadzone wielotysięczne zbiory książek, czasopism, materiałów specjalnych, archiwaliów i druków dawnych wymagają ponownego przerejestrowania - opracowania według kryteriów, które obowiązują we współczesnej skomputeryzowanej informacji o zbiorach bibliotecznych zarówno w Polsce jak i na świecie.

Potrzymanie tego procesu jako zjawiska, które powinno zaistnieć szybko i kompleksowo w każdej bibliotece, a także równolegle w sieci bibliotek tworzących lokalny lub krajowy system informacji, może być dużym uproszczeniem i bardzo popularnym potraktowaniem działalności, która wymaga olbrzymich nakładów finansowych i wysiłku bibliotekarzy, którzy tworząc nowe bazy danych z nowych zbiorów książek i czasopism, prowadzą równolegle działalność retrospektywną polegającą na ponownym informacyjnym opracowaniu zbiorów zgromadzonych przez minione dziesięciolecia.

Biblioteka Główna Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Opolu powstała w 1950 roku, przez ponad 44 lata zmieniała zakres swojej działalności, zadania,

siedzibę i nazwę. W tamtym okresie również stawiała pierwsze kroki w kierunku automatyzacji bibliotecznej. Zastosowany w 1987 roku własny autorski System Wspomagający Opracowanie Biblioteczne - SWOB, dzisiaj możemy uznać jako wstępny warsztat komputerowej edukacji bibliotekarskiej.

W 1994 roku na podwalinach uczelni pedagogicznej powołany został Uniwersytet Opolski. Wraz z nowym statusem naukowym i dydaktycznym Biblioteka przyjęła nazwę - Biblioteka Główna Uniwersytetu Opolskiego. Powstałe nowe kierunki studiów powodowały rozbudowę zbiorów, przejście zwiększonej obsługi czytelników i znacznie zwiększone zadania w zakresie usług informacyjnych. Księgozbiór liczący ponad 550 tysięcy woluminów, udostępniany jest ponad 8000 czytelnikom. Każdego roku pracownicy informacji naukowej realizują ponad 17 tysięcy kwerend - zapytań informacyjnych. Rosnące z roku na rok zapotrzebowanie na posiadany księgozbiór, szybką obsługę, zapewnienie pomocy informacyjnej i metodycznej przy realizowanych pracach badawczych i dydaktycznych, mobilizuje bibliotekarzy do poszukiwania nowoczesnych rozwiązań zarówno przy budowie własnego systemu obsługi w zakresie posiadanych zbiorów jak i organizowaniu dostępu do baz zewnętrznych.

Zbiory biblioteczne własne lokujemy od 1993 roku w Systemie Informatycznej Obsługi Biblioteki SOWA. Baza opracowana w tym systemie obejmuje 76 200 rekordów i rejestruje 142 700 egzemplarzy książek znajdujących się w Bibliotece Głównej i w sieci bibliotecznej Uniwersytetu.

System ten wspomaga i automatyzuje pracę podstawowych działów Biblioteki: opracowania zbiorów, informacji bibliotecznej, wypożyczalni i gromadzenia księgozbioru. Instalacja programów wchodzących w skład systemu SOWA odbyła się właśnie w takiej kolejności. Rozpoczęliśmy od tworzenia bazy z najnowszych zbiorów wpływających do Biblioteki z zakupu, darów i wymiany. Do opracowanych nowości drukujemy typowe karty katalogowe, a każda pozycja wprowadzona jest do komputerowego inwentarza i opatrzona identyfikatorem w postaci kodu kreskowego.

Zawartość bibliotecznego katalogu komputerowego można przeglądać w układzie alfabetycznym wg nazwisk autorów, tytułów książek, haseł przedmiotowych, symboli klasyfikacji piśmiennictwa, numerów ISBN, ISSN,

sygnatur i innych elementów zamieszczonych w rekordzie.

Program obsługi czytelników automatyzuje całkowicie pracę wypożyczalni. Wszystkie czynności związane z rejestracją wypożyczeń i zwrotów są realizowane poprzez odczytywanie kodów kreskowych na karcie czytelnika i na książce. Program umożliwia przegląd konta czytelniczego, a także umożliwia wszelkie czynności związane z prowadzeniem rewindykacji książek przetrzymanych i nie oddanych do Biblioteki. Ponadto docelowo program pozwala na zamawianie i rezerwację dokumentów ze zbiorów bibliotecznych.

Kolejny program systemu SOWA - to gromadzenie i akcesja druków zwartych, umożliwia on pełną ewidencję zamawianych i kupowanych zbiorów.

Na etapie wdrożenia znajduje się program również tego systemu, w którym ewidencjonujemy czasopisma i inne wydawnictwa ciągłe. Zgromadzona dość znaczna baza danych z posiadanego księgozbioru pozwoli nam na wdrożenie programu umożliwiającego przeglądanie przez czytelników katalogu bibliotecznego on-line a mianowicie:

- moduł zamawiania dokumentów OPAC pozwoli na bezrewersową obsługę czytelników umożliwiającą szybką informację o dostępności poszukiwanej książki
- program informacyjno-wyszukiwawczy umożliwi udostępnianie katalogu Biblioteki w sieci INTERNET.

W bieżącym roku zamierzamy uruchomić program konwersji danych pozwalający na pobieranie do systemu SOWA opisów zarejestrowanych w innych formatach jak: CDC - ISIS, MARC - BN, MAK.

W sieci bibliotecznej najbardziej odczuwalny dla czytelnika jest efekt systemu SOWA w Bibliotece Wyciąłowej Matematyki, Fizyki, Chemii i Ochrony Środowiska. Pozostałe uniwersyteckie biblioteki w sieci znajdują się na etapie tworzenia baz ze zbiorów specjalistycznych własnych i po osiągnięciu dużego zasobu danych przystąpią do zautomatyzowanej obsługi czytelników. W 1996 roku pełną zautomatyzowaną obsługę rozpocznie Biblioteka Wydziału Ekonomicznego.

Usługi informacyjne na rzecz kadry naukowej i studentów realizujemy wykorzystując zasoby informacji pochodzące z kilku baz. Największym naszym zbiorem do tej pory jest amerykańska baza informacyjna Educational

Resource Center ERIC, poprzez którą dostarczamy danych informacyjnych o najważniejszej literaturze z zakresu edukacji i pedagogiki. Zgromadzony na dyskach CD ROM zbiór zawiera materiał od 1982 roku i uzupełniany jest na bieżąco o najnowsze informacje. Ta bardzo duża baza danych indeksuje i streszcza artykuły z 775 czasopism. Do tej pory zgromadzono w niej około 750 tysięcy opisów. Wyszukiwanie informacji odbywa się na podstawie wszystkich pojęć zapisanych w rekordzie każdego dokumentu.

Ponadto abonujemy specjalistyczne bazy na dyskietkach opracowane w formie Current Contents z dziedzin: biologii, fizyki, chemii i wybranych zagadnień socjologii.

PEDAGOG - jest kolejnym systemem informacyjnym, który opracowany został przez zespół pracowników Biblioteki Głównej. Zbiór informacyjny funkcjonuje w oprogramowaniu ISIS. System powstał w 1990 roku, początkowo był to jeden temat bazy: Pedagogika opiekuńczo-wychowawcza, w 1994 i 1995 roku poszerzono system o drugi temat bazy: Edukację elementarną. Do tej pory zgromadzono 4500 rekordów zbiór obejmuje informację z polskich książek, czasopism i prac naukowo-badawczych. Opracowany indeks haseł wyszukiwawczych ułatwia dostęp do opisów zawartych w systemie. Odbiorcami zarówno systemu ERIC jak i PEDAGOG są naukowcy i studenci Uniwersytetu Opolskiego jak również nauczyciele i stali kontrahenci uczelni pedagogicznych. Materiał udostępniany jest na zasadzie abonamentu i możemy go udostępniać także poprzez Selektywną Dystrybucję Informacji. PRZEWODNIK BIBLIOGRAFICZNY na CD ROM-ie posiadamy jako zbiór informacji również dostępnej dla czytelników. Dane z polskiej narodowej bibliografii pochodzą z lat 1986 - 1994, jest 98 tysięcy opisów książek pochodzących z polskiej produkcji wydawniczej.

W celu powiększenia istniejących zasobów informacji i zastosowania nowoczesnego wyposażenia z jednoczesnym dostępem do dużych, światowych baz, rozpoczęto starania, które doprowadziły do uzgodnień dających szansę na podjęcie wspólnych działań w tym zakresie bibliotekarzy z Katowic i Opola. Konsorcjum, które zostało utworzone w 1994 roku z inicjatywy Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach przy współudziale Biblioteki Głównej Uniwersytetu Opolskiego podjęło współpracę w celu przystąpienia do udziału

w programie Fundacji Rozwoju Systemu Edukacji TEMPUS.

Zamiarem Konsorcjum było uzyskanie grantu na rozwój nowoczesnej działalności informacyjnej i kształcenie kadry bibliotecznej bibliotek uniwersyteckich Katowic i Opola. W staraniach o uzyskanie środków z fundacji TEMPUS zapewniły nam poparcie następujące ośrodki zagraniczne: Biblioteka Uniwersytetu w Tours (Francja), Biblioteka Wolnego Uniwersytetu w Brukseli (Belgia), Biblioteka Uniwersytetu w Trewirze (Niemcy).

Pragnę w tym miejscu serdecznie podziękować władzom Uniwersytetu Śląskiego, Akademii Ekonomicznej w Katowicach i naszym kontrahentom z Uniwersytetu w Tours, Wolnego Uniwersytetu w Brukseli i Uniwersytetu w Trewirze. Dziękuję wszystkim dyrektorom bibliotek uniwersyteckich z tych ośrodków, którzy szczególnie, osobiście i z dużym zaangażowaniem potraktowali wspólny cel, jakim jest sprawna i nowoczesna informacja w środowisku akademickim. Przyznany Jep na sumę 50 tysięcy ECU w 1995 roku był efektem naszych wspólnych działań. Powstała szansa zakupu odpowiedniej aparatury do prowadzenia poszerzonej działalności informacyjnej i możliwość uzyskania w systemie INFOWARE CD/HD dwóch zbiorów baz, należących do największych w zakresie nauk ścisłych, przyrodniczych i społecznych.

Baza SCIENCE CITATION INDEX daje możliwość przeglądu i wydrukowania danych o artykułach z 3300 czasopism. Są to materiały najnowsze z lat 1992 - 1995. Poszukiwania informacyjne w Indeksie Cytowań Naukowych mogą być prowadzone przez czytelników zainteresowanych najnowszymi osiągnięciami w zakresie nauk ścisłych i przyrodniczych.

SOCIAL SCIENCE CITATION INDEX - umożliwia dostęp do informacji pochodzącej z 1400 tytułów czasopism z 50 dziedzin wiedzy z kręgu nauk społecznych. Między innymi z socjologii, psychologii, ekonomii, finansów, prawa, biznesu, geografii, filozofii, historii, językoznawstwa i wielu innych.

Inauguracja systemu INFOWARE była w Bibliotece Uniwersytetu Opolskiego okazją do promocji informacji naukowej w innej formie niż dotychczas. Postawiliśmy kolejny krok w kierunku biblioteki elektronicznej, która obok tradycyjnych, niezbędnych w nauce zbiorów drukowanych, dostępnych z autopsji, umożliwia korzystanie ze zbiorów opisanych informacyjnie i zgromadzonych w pamięci elektronicznej.

Krzysztof Koss

Biblioteka Muzyczna w Opolu

"KLUB MIŁOŚNIKÓW MUZYKI"

- możliwości wypożyczania płyt kompaktowych w Bibliotece Muzycznej w Opolu

Od 1989 r. Oddział Muzyczny WBP w Opolu gromadzi w swoich zbiorach płyty kompaktowe.

Na przełomie 1991/1992 r., ze względu na dużą wartość tych zbiorów, jak również z obowiązku i potrzeby pozyskania funduszy na działalność biblioteki uruchomiono tu wypożyczalnię płyt kompaktowych udostępnianych odpłatnie użytkownikom.

Płyty wypożyczano na jedną dobę lub sobotę i niedzielę. Od każdego wypożyczenia należało odprowadzić do ZAIKS-u (instytucji zajmującej się ochroną praw autorskich) 8% z uzyskanej kwoty.

Było to zgodne z wcześniej zawartymi umowami określającymi zakres działalności wypożyczalni, aby działalność taka była zgodna z obowiązującym prawem.

Biblioteka Muzyczna prowadziła również, na bazie zgromadzonych zbiorów odpłatne zwielokrotnianie, czyli przegrywanie z płyt CD. I tu również, zgodnie z umowami, odprowadzano do ZAIKS-u odpowiednie należności w wysokości 10% uzyskanej kwoty od każdego przegrania.

Tak było do maja 1994 r., kiedy to nowa ustawa o prawie autorskim drastycznie odniosła się do istniejących w Polsce wypożyczalni płyt kompaktowych. Zgodnie z nią producenci otrzymali prawo decydowania o tym czy ich repertuar może być wypożyczany, skrzętnie z niego skorzystali i zgodnie odmówili.

Wychodzili z założenia, że ludzie wypożyczają płyty aby je kopiować i nie kupować, czym zmniejszają zyski producentów.

Zgodnie z prawem, również wypożyczalnia przy Bibliotece Muzycznej przestała odpłatnie udostępniać płyty CD.

Od tej pory ze zbioru można było korzystać tylko na miejscu, co nie spotkało się z aprobatą użytkowników.

W związku z wejściem w życie nowego prawa autorskiego ludziom nie przybyło pieniędzy. Z uwagi na wysokie ceny płyt CD na rynku mnożyły się pytania ze strony użytkowników dotyczące możliwości ponownego wypożyczania płyt.

W dniu 23.05.1996 r., a więc dokładnie dwa lata od wejścia w życie w/w ustawy, na mocy zarządzenia Dyrektora WBP w Opolu powołano przy Oddziale Muzycznym "Klub Miłośników Muzyki" umożliwiający wypożyczanie płyt CD.

Odbyło się spotkanie inicjujące powołanie Klubu.

Spośród obecnych zainteresowanych, zgodnie z regulaminem Klubu wybrano prezesa, który reprezentuje interesy członków oraz współpracuje z biblioteką w zakresie wszystkich spraw związanych z działalnością Klubu.

Zadaniem Klubu jest popieranie działalności Biblioteki Muzycznej poprzez pozyskiwanie nowych członków-miłośników muzyki, jak również współdziałanie w:

- powiększaniu zbiorów Oddziału Muzycznego
- budzeniu zainteresowania muzyką różnych kierunków

Klub swoją działalnością obejmuje teren bezpośredniej działalności WBP w Opolu.

Członkami klubu mogą być pełnoletnie osoby zamieszkałe na stałe w Opolu, deklarujące pomoc materialną bibliotece w formie miesięcznych składek w ustalonej kwocie.

W ramach przynależności do Klubu korzystający może wypożyczyć nieodpłatnie nie więcej niż 3 płyty na okres 1 doby lub na sobotę i niedzielę, przy czym za każde przetrzymanie płyty ponad określony termin przewidziano stosowne opłaty.

Fundusze Klubu pochodzące ze składek w całości przeznaczone są na zakup nowych płyt CD. Nabyte w ten sposób zbiory stanowią własność WBP w Opolu.

Przedstawione powyżej rozwiązania mogą być pomocne przy zawiązaniu tego typu klubów w bibliotekach, lecz nie stanowią żadnej normy.

Powyższe dane dotyczące działalności Klubu zostały opracowane na potrzeby Biblioteki Muzycznej w Opolu.

.....
Nazwisko i imię

.....
Dokładny adres

**Do Klubu Miłośników Muzyki
przy Oddziale Muzycznym
Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej
w Opolu**

Proszę o przyjęcie mnie do Klubu Miłośników Muzyki.

Pragnąc przyczynić się do rozwoju Biblioteki - deklaruje miesięczną składkę członkowską w wysokości zł, którą zobowiązuje się wpłacać do dnia 10-tego każdego miesiąca. Zna mi się uprawnienia i obowiązki członka Klubu zamieszczone na odwrocie.

Opole, dnia

.....
podpis

Członkami Klubu mogą być pełnoletnie osoby fizyczne deklarujące pomoc materialną dla Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej.

Do obowiązków członków Klubu należy:

- przestrzeganie regulaminu Klubu
- opłacanie zadeklarowanych składek przez okres korzystania z wypożyczalni płyt kompaktowych w Oddziale Muzycznym WBP w Opolu.

Do uprawnień członków Klubu należy:

- bezpłatne korzystanie ze zbiorów płyt kompaktowych na zasadach określonych w Regulaminie Klubu
- zgłaszanie wniosków dotyczących profilu zakupów płyt kompaktowych, powiększających zbiór Oddziału Muzycznego.

REGULAMIN

Klubu Miłośników Muzyki przy Oddziale Muzycznym WBP w Opolu i zasad wypożyczania płyt kompaktowych

§1

Działający w oparciu o Zarządzenie Nr Dyrektora Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Opolu Klub Miłośników Muzyki skupia członków przyjętych w jego szeregach z datą złożenia pisemnej deklaracji wg załączonego wzoru.

§2

1. Członkowie Klubu wybierają ze swego grona Prezesa Klubu, który ich reprezentuje i współpracuje z Kierownikiem Oddziału Muzycznego WBP w Opolu oraz zwołuje zebrania dla załatwiania spraw związanych z działalnością Klubu.

2. Zakres współpracy, o której mowa w ust. 1 obejmuje upowszechnianie materiałów dotyczących zgromadzonych zbiorów, powiększania ich zasobów, popularyzację wybranych kierunków muzyki oraz wykorzystanie środków pochodzących ze składek członkowskich.

§3

Członkowie Klubu uczestniczą w uruchomieniu i ustaleniu zasad bezpłatnego korzystania ze zbiorów płyt kompaktowych, poprzez ich udostępnianie osobom fizycznym, posiadającym stałe zameldowanie w Opolu i stałe zatrudnienie (z wyjątkiem pełnoletnich uczniów i studentów).

§4

Wypożyczanie płyt kompaktowych następuje na rzecz członków Klubu

z zachowaniem poniższych warunków:

1. płyty kompaktowe wypożycza się za okazaniem dowodu stwierdzającego tożsamość osoby

2. wypożyczenie następuje na okres doby lub soboty i niedziele

3. jednorazowo korzystający z wypożyczalni może wypożyczyć nie więcej niż 3 płyty kompaktowe

4. płyty kompaktowe należy zwracać w ustalonym terminie, bez wezwań WBP i w stanie nie pogorszonym

5. za zgodą Wypożyczalni termin zwrotu płyt może być przesunięty, Oddział Muzyczny rejestruje wówczas nowy termin

6. w razie zniszczenia, uszkodzenia lub zagubienia płyty kompaktowej, a także braku jej zwrotu wypożyczający zobowiązany jest do naprawienia pełnej szkody, ustalonej wg aktualnej wartości rynkowej przedmiotu wypożyczenia (wraz z opakowaniem).

§5

Stosowanie Regulaminu powierza się Kierownikowi Oddziału Muzycznego Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Opolu.

IGNACY MOŚCICKI

(kalendarium)

- 1 XII 1867 urodził się w Mierzanowie pod Ciechanowem w rodzinie powstańca styczniowego,
uczęszcza do gimnazjum w Płocku i szkoły realnej Babińskiego w Warszawie,
- 1887 - 1891 studiuje chemię na Politechnice w Rydze,
- 1890 - 1892 działa w konspiracyjnym II "Proletariacie",
- 1892 żeni się w Płocku ze swoją kuzynką - działaczką socjalistyczną Michaliną z Czyżewskich i osiada w Warszawie,
- 1892 zagrożony aresztowaniem za produkowanie materiałów wybuchowych i udział w przygotowaniach do zamachu na generał-gubernatora J. Hurkę emigruje do Londynu, gdzie pracuje jako robotnik fabryczny i współpracuje ze Związkiem Zagranicznym Socjalistów Polskich - zagranicznym oddziałem PPS,
- 1896 spotyka w Londynie Józefa Piłsudskiego, spotkanie to stało się początkiem ich długoletniej przyjaźni,
- 1897 zostaje asystentem u prof. Józefa Wierusz-Kowalskiego na Uniwersytecie we Fryburgu w Szwajcarii, gdzie zajmuje się chemią fizyczną i nauką o elektryczności,
- 1900 rozpoczyna badania nad wiązaniem azotu z powietrza dla produkcji kwasu azotowego oraz nad syntezą cyjanowodoru z azotu i węglowodorów,
- 1901 rezygnuje z asystentury na Uniwersytecie i obejmuje kierownictwo techniczne firmy "Société de l'Acide Nitrique" we Fryburgu, która uruchamia produkcję kwasu azotowego na technologii opracowanej przez Ignacego Mościckiego. Opracowuje on także nowe

- kondensatory szklane i piece do spalania powietrza w łuku elektrycznym,
- 1904 we Fryburgu rozpoczyna działalność fabryka "Société Générale des Condensateurs Electriques" produkująca największe wówczas na świecie kondensatory projektu Ignacego Mościckiego, który także był twórcą urządzeń do ich produkcji,
- 1905 ulepsza metodę spalania powietrza w łuku elektrycznym i opracowuje specjalny piec do tego celu,
- 1906 opracowuje nowy system absorpcji dla wielkich rozcieńczeń produktów gazowych oraz system wież absorpcyjnych. Ukoronowaniem badań w tej dziedzinie było odkrycie przez Ignacego Mościckiego nowej metody stężenia kwasu azotowego,
- 1910 rozpoczęcie przemysłowej produkcji stężonego kwasu azotowego metodą Mościckiego,
- 1912 uruchomienie pierwszej instalacji elektrochemicznej syntezy cyjanowodoru do produkcji amoniaku, pracę nad tą metodą Ignacy Mościcki zakończył już w Polsce,
- 1912 zostaje powołany na katedrę chemii fizycznej Politechniki Lwowskiej; otrzymuje nominację na profesora zwyczajnego i organizuje od podstaw Instytut Elektrochemiczny, dla którego ofiarowuje aparaturę, maszyny i sprzęt laboratoryjny,
- 1912 - 1921 budowa fabryki żelazocjanków "Azot" pod Jaworzniem zaprojektowanej przez Ignacego Mościckiego,
- 1915 - 1917 pełni funkcję dziekana Wydziału Chemicznego Politechniki Lwowskiej,
- 1916 zakłada we Lwowie Instytut Badań Naukowych i Technicznych "Metan", wydający miesięcznik "Metan",
- 1917 - 1922 opracowuje metody i aparaturę do ulepszonej rafinacji ropy naftowej i regulacji olejów smarowych,
- 1918 opracowuje metodę wydzielania gazoliny z gazu ziemnego drogą absorpcji, co umożliwiło rozwój przemysłu gazolinowego oraz opracowuje metodę chlorowania metanu dla uniknięcia eksplozji,

- 1922 zostaje dyrektorem przejętej od Niemców dużej fabryki azotniaku i karbidu w Chorzowie,
- 1922 na wniosek Ignacego Mościckiego Instytut "Metan" zostaje przekształcony w Chemiczny Instytut Badawczy i przeniesiony do Warszawy, a jego organ zmienia tytuł na "Przemysł Chemiczny",
- VI 1925 zostaje wybrany na rektora Politechniki Lwowskiej, lecz wkrótce rezygnuje z tej funkcji,
- 1 X 1925 przenosi się na katedrę elektrochemii technicznej Politechniki Warszawskiej,
- 1 VI 1926 zostaje wybrany przez Zgromadzenie Narodowe prezydentem RP większością 281 głosów (wobec 200 oddanych na zgłoszonego przez prawicę Adolfa Bnińskiego),
- 4 VI 1926 zostaje zaprzysiężony na prezydenta RP na Zamku Królewskim w Warszawie, który odtąd jest jego siedzibą,
- 1930 inicjuje budowę wielkiego kombinatu chemicznego pod Tarnowem, mającego produkować kwas azotowy z amoniaku metodą opracowaną przez siebie. Kombinat ten otrzymał nazwę Mościce, a sam Mościcki zaprojektował część jego urządzeń,
- 18 VIII 1932 w Spale umiera żona Ignacego Mościckiego - Michalina z Czyżewskich Mościcka,
- 8 V 1933 zostaje wybrany na drugą kadencję przez Zgromadzenie Narodowe (głosowanie zostało zbojkotowane przez opozycję),
- 1934 obchodzi jubileusz 30-lecia działalności badawczej (w 30-lecie pierwszej publikacji naukowej),
- 10 X 1934 żeni się powtórnie z Marią Nagórna z Dobrzańskich,
- 12 V 1935 umiera marszałek Józef Piłsudski. Ignacy Mościcki staje się niezależnym politykiem skupiając wokół siebie tzw. "grupę zamkową", w której skład weszli m.in. Eugeniusz Kwiatkowski, Juliusz Poniatowski i Wojciech Świątosławski,
- 1 IX 1939 w związku z wybuchem wojny wydaje oświadczenie do narodu i zgodnie z konstytucją wyznacza na swego następcę marszałka Edwarda Rydza-Śmigłego,

- 2 IX 1939 przenosi się z Zamku Królewskiego w Warszawie do willi we wsi Błota koło Falenicy pod Warszawą,
- 6/7 IX 1939 opuszcza okolice Warszawy i wraz z rządem udaje się do Ołyki na Wołyniu, gdzie urządza na zamku Radziwiłłów,
- 12 IX 1939 na naradzie z marszałkiem Edwardem Rydzem-Śmigłym, premierem Felicjanem Sławoj-Składkowskim i ministrem spraw zagranicznych Józefem Beckiem podejmuje decyzję o ewakuacji na tzw. przedmoście rumuńskie,
- noc 13/14
- IX 1939 opuszcza Ołykę i przenosi się do Załucza pod Świątyniem,
- 17 IX 1939 wobec agresji sowieckiej zapada decyzja o opuszczeniu kraju przez prezydenta i rząd,
- 17 IX 1939 udaje się do Rumunii, gdzie zostaje internowany w Craiova,
- noc 20/21
- IX 1939 powołuje na prezydenta RP (na mocy przepisów Konstytucji Kwietniowej) generała Bolesława Wieniawę-Długoszewskiego,
- 30 IX 1939 wobec zdecydowanego sprzeciwu Francji na powołanie Bolesława Wieniawy-Długoszewskiego, na stanowisko prezydenta RP powołuje Władysława Raczkiewicza i zrzeka się prezydentury,
- 25 XII 1939 udaje się do Szwajcarii, gdzie spędza ostatnie lata życia,
- 2 X 1946 umiera w Versoix pod Genewą,
- 10-13 IX
- 1993 przeniesienie prochów Ignacego Mościckiego ze Szwajcarii do katedry św. Jana w Warszawie.

Ignacy Mościcki był autorem 40 patentów polskich i zagranicznych. Otrzymał doktoraty honoris causa: Politechniki Lwowskiej, Politechniki Warszawskiej (dwukrotnie: na Wydziale Chemicznym i Elektrochemicznym), paryskiej Sorbony, Uniwersytetu w Dorpacie, Uniwersytetu we Fryburgu, Uniwersytetu Warszawskiego, Uniwersytetu Stefana Batorego w Wilnie. Był profesorem honorowym politechnik we Lwowie i Warszawie. Był członkiem Polskiej Akademii Umiejętności i Towarzystwa Naukowego Warszawskiego. Był członkiem honorowym Akademii Nauk Technicznych i Polskiego Towarzystwa Chemicznego.

IGNACY MOŚCICKI
III Prezydent Rzeczypospolitej.

IGNACY MOŚCICKI (Wybór literatury)

Książki

1. Ajnenkiel Andrzej, Drzycimski Andrzej, Paradowska Janina: Prezydenci Polski. - Warszawa: Wydawnictwo Sejmowe, 1991. - 205,[3] s., tabl. 16
2. Brzozowski Stanisław M., Jędruszczak Tadeusz: Mościcki Ignacy (1867 - 1946)//W: Polski Słownik Biograficzny, T. 22. - Wrocław, 1977. - S. 143 - 148, bibliogr.
3. Ignacy Mościcki: ostatni prezydent Drugiej Rzeczypospolitej Polskiej: bibliografia/oprac. Zofia Dobrowolska. - Ciechanów: WBP, 1991. - 17,[2] s.
4. Lewandowski Edward: Prezydent rodem z Mazowsza. - Ciechanów: Stowarzyszenie Autorów Polskich, 1992. - 63,[3] s.
5. Mościcki Ignacy: Autobiografia / słowo wstępne Lech Wałęsa; wstęp, przypisy oraz wybór wywiadów i deklaracji publicznych Marian Marek Drozdowski. - Warszawa: "Bellona", 1993. - 338, [2] s., [16] s. tabl.; fot., portr.
6. Nowinowski Stanisław: Prezydent Ignacy Mościcki. - Warszawa: "BGW", 1994 - 136,[3] s., [12] s. tabl.

Artykuły

1. Andrzejewki Marek: Kwestia przybycia do Szwajcarii Ignacego Mościckiego na przełomie 1939/40 roku. *Przegląd Historyczny* 1992 z. 1 s. 105 - 110
2. Audyencja u Mościckiego. [Zeznania Stanisława Grabskiego i Stefana Glasera w materiałach "Komisji powołanej w związku z wynikiem kampanii wojennej 1939 r."]. Oprac. Andrzej Garlicki. *Polityka* 1986 nr 51 s. 14
3. Derecki Mirosław: Ostatnia podróż prezydenta Mościckiego. *Kamena* 1985 nr 1 s. 4 - 5; nr 2 s. 4; nr 3 s. 4
4. Drozdowski Marian Marek: Naukowiec, który został politykiem. Profesor Ignacy Mościcki 1867 - 1946. *Kierunki* 1986 nr 48 s. 8 - 9, il.

5. Drozdowski Marian Marek: Spór o Prezydenta Ignacego Mościckiego. *Palestra* 1993 nr 11 s. 53 - 62, il.
6. Dubicki Tadeusz: Internowanie prezydenta Ignacego Mościckiego w Rumunii (18 września - 25 grudnia 1939). *Studia Historyczne* 1992 z. 1 s. 55 - 67
7. Golonka Jan, Jaworska Janina: Spuścizna [Archiwum wotywnie Ignacego i Marii Mościckich w klasztorze na Jasnej Górze]. *Tygodnik Powszechny* 1987 nr 6 s. 6
8. Kaczmarek Zygmunt: Testament Mościckich. [Sprowadzenie prochów prezydenta i jego żony]. *Wprost* 1993 nr 37 s. 87, il.
9. Kaczorowska Teresa: Prochy wracają. *Przegląd Tygodniowy* 1993 nr 31 s. 19, il.
10. Nakielska Magdalena: Wielki przegrany. *Przegląd Techniczny* 1993 nr 37 s. 18
11. Pollo Iwo: Ignacy Mościcki uczonec - technolog - organizator. W 40-lecie śmierci. *Chemia Stosowana* 1986 z. 4 s. 467 - 474
12. Pollo Iwo: O profesorze Ignacym Mościckim w 120 rocznicę urodzin. *Przemysł Chemiczny* 1987 nr 8 s. 396 - 397
13. [Raczyński Roger]: Tajne zapiski ambasadora Raczyńskiego. [Ewakuacja naczelnych władz Polskich do Rumunii i rezygnacja Prezydenta Ignacego Mościckiego]. *Kierunki* 1984 nr 43 s. 1, 6, 7
14. Schroeder Jerzy: Ignacy Mościcki twórca i organizator przemysłu po odzyskaniu niepodległości - w 120-lecie urodzin. *Wiadomości Chemiczne* 1987 z. 5/6 s. 331 - 345, il.
15. Świątosławski Wojciech: Wyjątki ze wspomnień o profesorze Ignacym Mościckim [dotyczą lat 1926 - 1939]. *Niepodległość* 1986 t. 19 s. 190 - 200
16. Twórca Chorzowa i Mościc. W 40 rocznicę śmierci. *Przegląd Techniczny* 1987 nr 3 s. 25, 29, il.

17. Wojenne losy prezydenta Ignacego Mościckiego: według zapisów mjr. Józefa Hartmana 28 VIII 1939 r. - 8 I 1940 r. / oprac. Tadeusz Dubicki. *Zeszyty Historyczne* (1995) z. 112 s. 148 - 170
18. Wołczański Józef: Pamięci prezydenta. [Wystawa poświęcona Ignacemu Mościckiemu we Fryburgu]. *Przegląd Powszechny* 1995 nr 1 s. 109 - 111
19. Wronowski Czesław: Ze Szwajcarii do Mościc. *Tygodnik Demokratyczny* 1986 nr 46 s. 14, il.

Pierwsze dziesięciolecie, które upłynęło od chwili odzyskania niepodległości naszego państwa, miało być poświęcone do pracy i więcej wzmocnionego zgodnego wysiłku całego Narodu, dzięki któremu musimy zbudować mocarstwową potęgę Rzeczypospolitej, szczęście i dobrobyt wszystkich jej obywateli.

Mościcki

Odręczna pismo P. Prezydenta Rzeczypospolitej prof. Ignacego Mościckiego dla wydawnictwa: „Dziesięciolecie Polski Odrodzonej”.

NOWOŚCI O ŚLĄSKU OPOLSKIM

(wybór książek zakupionych przez WBP w Opolu do księgozbioru śląskiego)

Brożek Andrzej: Po pięćdziesięciu latach: wokół Stanisława Wasylewskiego i jego Na Śląsku Opolskim / słowo o autorze: Michał Lis; wstęp: Wiesław Lesiuk - Opole: PIN Inst.Śł., 1995. - 101 s.

W niniejszym studium A. Brożek wiele miejsca poświęcił losom Stanisława Wasylewskiego w okresie okupacji i latach powojennych. Najważniejszą jednak jego część stanowi analiza dzieła pisarza "Na Śląsku Opolskim". W niejednej też kwestii książka znanego badacza dziejów Śląska pogłębia stan wiedzy o regionie opolskim. Autor przedstawił również rozwój wiedzy o przeszłości Śląska Opolskiego po 1937 rok.

Hlawacz Roman: Moszna: zamek i park / red. i wiersze: Wiesław Malicki. - [Moszna]: Towarzystwo Przyjaciół Wojewódzkiego Ośrodka Profilaktyczno-Sanatoryjnego w Mosznej, 1996. - 60, [4] s.; il.

Album został wydany z okazji jubileuszu 100-lecia zamku i 25-lecia Sanatorium. Piękne położenie, otoczenie przyrodnicze i walory architektoniczne pałacu zostały utrwalone w barwnych fotografiach.

Kubok Jan: Walory przyrody i krajobrazu miast i gmin województwa opolskiego. - Opole: PIN - Inst.Śląski, 1996. - 84 s.; il.

Książka jest próbą całościowego opracowania środowiska przyrodniczego Opolszczyzny. Autor omawia obiekty wszystkich miast i gmin województwa, które są istotne z punktu widzenia ochrony środowiska naturalnego.

**Pyka Walter: Okolice
zdziwienia. - Opole: Wers,
1996. - 57 s.**

Autor tomiku wierszy mieszka i pracuje w Popielowie, jest aptekarzem, członkiem Unii Polskich Pisarzy Lekarzy. Opublikował od 1992 r. trzy tomiki wierszy: "Zapach tęczy", "O jednego więcej", "Dogonić miłość". W 1995 r. został przyjęty w poczet kandydatów na członków ZLP.

Rauziński Robert, Szczygielski Kazimierz: Ludność Nadodrza 1945 - 2000. - Opole: PIN - Inst. Śląski, 1995. - 81, [1] s.; rys. tab. bibliogr.

Przedstawiony w tym opracowaniu zarys zmian w sytuacji demograficznej Nadodrza dotyczy m.in. województwa opolskiego. Badania problemów demograficznych skoncentrowały się na analizie zmian: w rozmieszczeniu ludności miast i gmin, procesach migracyjnych, urbanizacyjnych, aktywności zawodowej ludności i bezrobociu, wykształceniu ludności. Książkę uzupełnia bogata literatura tematu.

Tomczyk Damian: Herby miast Śląska Opolskiego - Opole: Opolska Oficyna Wydawnicza, 1996. - 133, [2] s. + 8 s. il.; bibliogr.

Symbolem miasta w wiekach średnich był herb. Pieczęć miejska z herbem zjawiła się na Śląsku Opolskim w XIII w. Niniejsza praca zawiera wyczerpujące informacje o herbach 44 miejscowości. Spośród opolskich miejscowości prawa miejskie utraciło wiele z nich, m.in. Borzysławice, Karłowice, Kazimierz, Michałów, Opawica, Pokój, Skorogoszcz i in. Oprócz historii każda z omawianych miejscowości zawiera dokumentację sfragistyczną (pieczęcie) oraz opis herbu. Książka zaopatrzona jest w kolorowe tablice ilustrujące 44 opolskie herby.

Hanna Jamry

Dział Informacyjno-Bibliograficzny

**WCZORAJ I DZIŚ INFORMACJI O REGIONIE
W WOJEWÓDZKIEJ BIBLIOTECE PUBLICZNEJ
W OPOLU
(komunikat)**

Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Opolu gromadzi i opracowuje wszystkie publikacje na temat regionu opolskiego.

Pod pojęciem zbiorów regionalnych kryją się w przypadku naszej Biblioteki: księgozbiór śląski, starodruki, rękopisy, czasopisma śląskie, kartografia zabytkowa i współczesna, widokówki miast śląskich, dokumenty życia społecznego.

W opolskiej Bibliotece gromadzeniem i udostępnianiem wiedzy o regionie zajmują się dwa działy: Oddział Zbiorów Specjalnych i Zabytkowych, któremu przynależy cały księgozbiór śląski, katalogi i dokumenty życia społecznego oraz Dział Informacyjno-Bibliograficzny, pełniący rolę ośrodka wiedzy i informacji o regionie ze specjalistycznym warsztatem informacyjnym.

Księgozbiór regionalny liczy około 14.900 woluminów. Czasopisma regionalne w postaci oryginalnej i mikrofilmów w języku polskim, czeskim i niemieckim, wydane na Śląsku w XVIII, XIX i XX wieku oraz czasopisma aktualnie ukazujące się na terenie Śląska Opolskiego osiągnęły liczbę 600 tytułów (nie licząc gromadzonych gazet zakładowych, szkolnych, parafialnych i lokalnych). Od 1970 r. biblioteka gromadzi dokumenty życia społecznego.

Orientację w zasobach silesiaków zapewniają katalogi: alfabetyczny i rzeczowy księgozbioru oraz alfabetyczny czasopism śląskich.

W odstępach pięcioletnich, z inicjatywy pracowników Oddziału Zbiorów Specjalnych ukazały się cztery tomy katalogu zbiorów śląskich oraz katalog

kartografii zabytkowej i bogato ilustrowane wydawnictwo "Mapy Górnego Śląska w zbiorach WBP w Opolu".

Warsztat informacyjny o regionie tworzony w Dziale IB opiera się przede wszystkim na kartotekach regionalnych: bibliograficznych, tekstowych i faktograficznych prezentujących całą, wartościową produkcję wydawniczą o województwie opolskim oraz szczegółowo: środowiska twórcze Opolszczyzny, ludzi zasłużonych dla regionu, chronologię Śląska Opolskiego oraz adresy instytucji i świadczone przez nie usługi. Część warsztatu regionalnego, prowadzoną w sposób tradycyjny, zastąpiono komputerowymi bazami danych.

W Dziale IB powstają kolejne tomy "Bibliografii Województwa Opolskiego". Obecnie trwają prace nad wydaniem ósmego rocznika bibliografii.

Wypróbowaną formą popularyzacji regionu są wydawane w Dziale IB informatory, słowniki biobibliograficzne, opracowania bibliograficzne. Najnowsze z nich to: informator "Ulice Opola", trzy tomy "Środowiska literackiego Opolszczyzny", "Informator o czasopiśmie w bibliotekach Opola", wydawany co dwa tygodnie "Informator Kulturalny Opola".

Bieżącej informacji o piśmiennictwie regionalnym służy adnotowana bibliografia "Nowości o Śląsku Opolskim" ukazująca się na łamach fachowego kwartalnika "Pomagamy sobie w pracy".

Upowszechnianiu wiedzy o regionie służą ponadto organizowane wystawy tematyczne prezentujące nasze zbiory, spotkania z reprezentantami miejscowej nauki, kultury i literatury. Dużym wydarzeniem w życiu biblioteki były organizowane w ostatnich latach sesje popularnonaukowe, którym towarzyszyły wystawy oraz wydawnictwa okolicznościowe. Były to: "Śląsk - pogranicze kultur" oraz "Piśmiennictwo i grafika chrześcijańska na Śląsku od XV do XVIII wieku".

Przedstawione powyżej formy popularyzacji zgromadzonych w Bibliotece "regionaliów" nie wyczerpują w pełni tego zagadnienia. Nie one jednak są główną treścią niniejszego komunikatu. Blżej chciałam omówić system zautomatyzowanej kartoteki regionalnej.

W 1991 r. rozpoczęto komputeryzację warsztatu regionalnego zastę-

pując manualną kartotekę "Opolszczyzna" bazami danych na nośnikach elektronicznych. Do tego celu zaadoptowano pakiet MIKRO CDS/ISIS. Ponieważ były to nasze pierwsze doświadczenia w wykorzystaniu komputera w bibliotece nie uniknięto wielu błędów.

Przede wszystkim założono, że efektem finalnym tworzonej bazy będzie wydrukowany rocznik "Bibliografii Województwa Opolskiego". I tak dla każdego roku kalendarzowego stworzono osobną bazę: Bib 91, Bib 92 itd. Utworzono bardzo uproszczoną strukturę rekordu, w której wyodrębniono pola dla opisu bibliograficznego, adresu klasyfikacyjnego opisu oraz haseł indeksu przedmiotowego. Oprócz gromadzenia materiałów bieżących, jako pierwszy doświadczalny rocznik bibliografii wprowadzony został materiał z 1986 r.

"Bibliografia Województwa Opolskiego 1986" była pierwszym tomem, w którym całkowicie zastosowano technikę komputerową. Zgromadzony materiał bibliograficzny był poddany wielokrotnym korektom. Na koniec, dzięki zastosowaniu pakietu Page Maker, przygotowano redakcję techniczną i edycję tomu.

Bazując na doświadczeniach zdobytych we wszystkich fazach tworzenia tomu bibliografii za 1986 r. mogę stwierdzić, że komputeryzacja żmudny proces wprowadzania danych i nieustannych korekt rekompensuje sprawną redakcją i indeksowaniem i całkowitą eliminacją błędów w układach alfabetycznych. Dzięki drukarce laserowej uzyskany wydruk zbliżony jest do profesjonalnego składu drukarskiego. Wszystko to niewątpliwie obniża koszt wydania bibliografii.

Materiały bibliograficzne zgromadzone w pamięci komputera z lat 1991 - 1995 służą nie tylko użytkownikom Działu Informacyjno-Bibliograficznego WBP w Opolu. Wydawane są w postaci roboczych, półrocznych wydruków komputerowych, które powielone rozsyłane są do większych bibliotek miejsko-gminnych w województwie. Materiały zgromadzone w pamięci komputera są jednocześnie źródłem uzupełniania kartotek regionalnych 64 placówek bibliotecznych gminnych i miejsko-gminnych w postaci wydruków komputerowych w formacie karty katalogowej. Sporządza się je dwa razy w ciągu roku.

Wzrost zainteresowania ze strony różnych środowisk dostępem do informacji o regionie, jego historii, kulturze, sztuce, walorach krajoznawczych, problemach gospodarczych w bardzo szczegółowym zakresie zmusił nas do dokonania zmian w istniejącej bazie regionalnej. Dotychczasowa jej postać, jak już wspomniałam, była podporządkowana redakcji i wydaniu drukiem rocznika bibliografii. Dla każdego roku kalendarzowego tworzono osobną bazę, co w rezultacie bardzo wydłużało czas poszukiwania informacji. Każdy wprowadzany do pamięci komputera opis bibliograficzny dokumentu był weryfikowany pod względem przydatności do bibliografii, w rezultacie cała grupa dokumentów nie przydatnych w wydawnictwie, a o dużej wartości dla bieżącej informacji o regionie, była eliminowana.

Wobec powyższych problemów i nowych potrzeb w 1996 roku postanowiono utworzyć nową bazę o kryptonimie REGION, która ma służyć informacji bieżącej.

Dla potrzeb nowej bazy wprowadzono następujące zmiany:

- uszczegółowiony został schemat klasyfikacyjny bibliografii,
- przyjęto założenie, że opisy bibliograficzne wprowadzane będą na bieżąco, a do bibliografii wejdą tylko te, które będą oznaczone umówionym znakiem kwalifikacyjnym (bez usuwania tych, które do bibliografii nie zostały zakwalifikowane),
- zmodyfikowano strukturę rekordu, tworząc trzy maski dla opisu książki, artykułu i czasopisma,
- wobec drobiazgowości wielu zapytań użytkowników zdecydowano odstąpić od haseł indeksowych bibliografii tworząc nowy słownik haseł przedmiotowych na bazie dotychczasowego indeksu przedmiotowego, uzupełniony o hasła ze Słownika języka haseł przedmiotowych Biblioteki Narodowej. Słownik jest na bieżąco rozbudowywany i korygowany przez wprowadzanie zmian, które z perspektywy czasu i doświadczeń są konieczne.

W chwili obecnej w Dziale Informacyjno-Bibliograficznym znajdują się dwa komputery. Dwie osoby zajmują się gromadzeniem regionalnych materiałów bibliograficznych i wprowadzaniem do pamięci komputera, a następnie redakcją i edycją rocznika bibliografii. Wprowadza się opisy

bibliograficzne sporządzane na bieżąco i retrospektywne. Korzystanie z bazy regionalnej odbywa się za pośrednictwem wszystkich pracowników Działu IB.

W bazie regionalnej znajduje się około 7 000 wypełnionych rekordów. Oczywiście materiał bibliograficzny tu zgromadzony nie jest kompletny. Opiera się na dokumentach wpływających do zbiorów Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Opolu, stanowiących zaledwie 60 % źródeł przeglądanych pod kątem przyszłego wydawnictwa. Wszelkie uzupełnienia są realizowane dopiero w momencie przystąpienia do redagowania kolejnego tomu "Bibliografii Województwa Opolskiego". Obecnie przygotowwany jest do wydania ósmy tom bibliografii za rok 1987.

Komunikat został przygotowany na międzynarodową konferencję "Biblioteka a regionalizm" zorganizowaną przez Wojewódzką i Miejską Bibliotekę Publiczną we Wrocławiu w październiku br.

Anna Śliwińska

Dział Informacyjno-Bibliograficzny

KALENDARZ ROCZNIC I OBCHODÓW

Przedstawiamy wybór rocznic, akcji i obchodów
na IV kwartał 1996 roku.

Rok 1996 ogłoszony przez UNESCO

ROKIEM JÓZEFA CZAPSKIEGO

PAŹDZIERNIK

1 X

Międzynarodowy Dzień Lekarza

1X

Międzynarodowy Dzień Muzyki

/95/ 1 X 1901

Ur. **Stanisława Przyby-
szewska**, pisarka i malarka,
autorka słynnych dramatów o re-
wolucji francuskiej
(zm. 15 VIII 1935)

/50/ 2 X 1946

Zm. **Ignacy Mościcki**, chemik,
technolog, prezydent RP 1926-
1939 (ur. 1 XII 1867)

/10/ 3 X 1886

Zm. **Stanisław Strumph-
Wojtkiewicz**, pisarz i publicysta
(ur. 21 VI 1898)

4-11 X

Światowy Tydzień Zwierząt

/75/ 9 X 1921

Ur. **Tadeusz Różewicz**, poeta,
prozaik, dramaturg

10 X

Światowy Dzień Zdrowia Psy-
chicznego

14 X

Dzień Edukacji Narodowej

/140/ 15 X 1856

Ur. **Oscar Wilde**, poeta, drama-
turg i powieściopisarz angielski
pochodzenia irlandzkiego
(zm. 30 XI 1900)

/150/ 15 X 1846

Ur. **Maksymilian Gierzyński**,
malarz (zm. 16 IX 1874)

16 X

Światowy Dzień Wyżywienia

/110/ 18 X 1886

Ur. **Helena Boguszewska**, powieściopisarka, publicystka (zm. 11 XI 1978)

/90/ 22 X 1906

Zm. **Paul Cezanne**, wybitny malarz francuski (ur. 19 I 1839)

/150 / 31 X 1846

Ur. **Edmondo de Amicis**, pisarz włoski (zm. 12 III 1908)

LISTOPAD

/25/ 2 XI 1971

Zm. **Janina Porazińska**, autorka książek dla dzieci i młodzieży (ur. 29 IX 1888)

/40/ 3 XI 1956

Rozpoczęła działalność Rozgłośnia Polskiego Radia w Opolu

10 XI

Światowy Dzień Młodzieży

11 XI

Święto Niepodległości

14 XI

Światowy Dzień Chorych na Cukrzycę

/75/ 16 XI 1921

Ur. **Andrzej Munk**, reżyser filmowy (zm. 20 IX 1961)

19 XI

Międzynarodowy Dzień Niewidomych

21 XI

Światowy Dzień bez Papierosa

/80/ 22 XI 1916

Zm. **Jack London** (właśc. John Griffith), pisarz amerykański (ur. 12 I 1876)

/20/ 23 XI 1976

Zm. **Andre Malraux**, pisarz i polityk francuski (ur. 3 XI 1901)

/80/ 23 XI 1916

Ur. **Tadeusz Hołuj**, pisarz (zm. 23 X 1983)

/5/ 24 XI 1991

Zm. **Isaac Bashevis Singer**, pisarz amerykański polskiego pochodzenia (ur. 14 VII 1904)

/130/ 29 XI 1866

Ur. **Józef Pankiewicz**, malarz, grafik (zm. 4 VII 1940)

GRUDZIEŃ

1 XII

Światowy Dzień Walki z AIDS

/60/ 10 XII 1936

Zm. **Luigi Pirandello**, wybitny nowelista włoski, dramaturg, laureat Nagrody Nobla w 1934 r. (ur. 28 VI 1867)

10 XII

Międzynarodowy Dzień Praw Człowieka

/100/ 10 XII 1896

Zm. **Alfred Nobel**, szwedzki chemik i przemysłowiec, fundator Nagrody Nobla (ur. 21 X 1833)

/120/ 11 XII 1876

Ur. **Mieczysław Karłowicz**, kompozytor, taternik (zg. w Tatrach 8 II 1909)

11 XII 1946

Utworzono Fundusz Narodów Zjednoczonych Pomocy Dzieciom UNICEF

11 XII

Międzynarodowy Dzień Zdrowia

/75/ 29 XII 1921

Ur. **Ludwik Jerzy Kern**, poeta, autor utworów dla dzieci

/70/ 29 XII 1926

Zm. **Rainer Maria Rilke**, poeta austriacki (ur. 4 XII 1875)

/20/ 31 XII 1976

Zm. **Elżbieta Jackiewiczowa**, powieściopisarka, publicystka, pedagog (ur. 22 II 1902)

Opole, 30.05.1996 r.

Redakcja
Pomagamy sobie w pracy
Wojewódzka Biblioteka Publiczna
w Opolu

Zarząd Okręgu SBP w Opolu składa serdeczne podziękowania wszystkim bibliotekom i bibliotekarzom, którzy w ciężkich chwilach klęski żywiołowej powodzi w maju bieżącego roku przysłali z koleżeńską pomocą naszej bibliotekarce z Włodzienina. Zanim ZO SBP zorganizował akcję pomocy, biblioteki terenowe podjęły ją już samorzutnie. Umocnia nas to w przekonaniu, że nie działamy w próżni, że bibliotekarze są na wysokim poziomie nie tylko zawodowym, ale i moralnym i przepełnieni są ideą humanitaryzmu. Szczególne podziękowanie należy się bibliotekom spoza sieci bibliotek publicznych jak: Biblioteka Główna WSI w Opolu i Biblioteka Uniwersytetu Opolskiego, które natychmiast zareagowały na nasz apel. Nasza koleżanka we Włodzieninie Janina Zapotoczna podziękowała wszystkim w odręcznym liście do Przewodniczącej ZO. Trzeba zaznaczyć, że jest osobą tak ambitną, iż byłaby ostatnią, która zwróciłaby się o pomoc. Ta akcja dodała nam sił do pracy społecznej i umocniła w przekonaniu, że nie żyjemy w próżni tylko w zintegrowanym, wrażliwym gronie.

Dziękuję również Panu Dyrektorowi WBP mgr. Tadeuszowi Chrobakowi za okazaną pomoc i zrozumienie.

Z koleżeńskim pozdrowieniem
Przewodnicząca Zarządu Okręgu SBP w Opolu
Janina Kościów

